

Kivijärven Tainionmäen koulun laatukäsikirja osa 1/2

Tämä osa sisältää lähes koko laatukäsikirjan. Laatukyselyiden kysymykset ovat osassa 2.

Sisällysluettelo

1.	Johdanto.....	2
2.	Laatukorttien kuvaukset	2
2.1	Johtaminen.....	2
2.2	Henkilöstö	3
2.3	Taloudelliset resurssit	3
2.4	Arviointi ja vuosikello	3
2.5	Opetussuunnitelma.....	4
2.6	Opetus ja opetusjärjestelyt.....	5
2.7	Oppimisen, kasvun ja hyvinvoinnin tuki	5
2.8	Osallisuus ja vaikuttaminen	5
2.9	Kodin ja koulun yhteistyö.....	6
2.10	Oppimisympäristö ja sen turvallisuus	6
2.11	Käyttäytymis- ja vuorovaikutustaidot	7
3.	Laatukortit.....	8
3.1	Johtaminen.....	8
3.2	Henkilöstö	9
3.3	Taloudelliset resurssit	9
3.4	Arviointi.....	9
3.5	Opetussuunnitelma.....	10
3.6	Opetus ja opetusjärjestelyt.....	10
3.7	Oppimisen, kasvun ja hyvinvoinnin tuki	11
3.8	Osallisuus ja vaikuttaminen	11
3.9	Kodin ja koulun yhteistyö.....	12
3.10	Oppimisympäristö ja sen turvallisuus	12
3.11	Käyttäytymis- ja vuorovaikutustaidot	13
4.	Aikataulu	14
5.	Lähteet	15
6.	Liitteet	15

1. Johdanto

Opetuksen järjestäjän tulee arvioida antamaansa koulutusta ja sen vaikuttavuutta. Lain hengen mukaisesti arvioinnin tarkoituksena on tukea koulutuksen kehittämistä sekä parantaa oppimisen edellytyksiä. (Perusopetuslaki 21§.) Opetuksen laadun jatkuva kehittäminen on esitetty kuvassa 2.

Opetusministeriö on julkaissut suosituksen perusopetuksen laatukriteereistä (2012), joiden tavoitteena on tukea opetuksen korkeaa laatua sekä monipuolista tarjontaa. Tarkoituksena on myös turvata opetukselliset ja sivistykselliset perusoikeudet kaikille lapsille ja nuorille asuinpaikasta, kielestä ja taloudellisesta asemasta riippumatta. (Perusopetuksen laatukriteerit 2012, 9-10.)

Perusopetuksen laatukriteerit toimivat työkaluina koulujen ja opetuksen järjestäjän toiminnan arvioinnissa ja kehittämisessä. Esiopetuksessa laatukriteerit otetaan käyttöön soveltuvasti.

Kivijärvellä on laatutyöryhmä, jonka tehtävä on tehdä laatukäsikirjaa ja sen liitetiedostoja. Laatutyöryhmä tekee myös vuosittaiset laatukyselyt ja tulosityhteenvedot. Laatutyöryhmään kuuluvat sivistysjohtaja, rehtori, laatutyöryhmän puheenjohtaja ja tarvittaessa muita jäseniä.

Perusopetuksen laatukriteerit sisältävät 12 laatukorttia:

Rakenteen laatu:

- johtaminen
- henkilöstö
- taloudelliset resurssit
- arviointi

Toiminnan laatu:

- opetussuunnitelma
- opetus ja opetusjärjestelyt
- oppimisen, kasvun ja hyvinvoinnin tuki
- osallisuus ja vaikuttaminen
- kodin ja koulun yhteistyö
- oppimisympäristö ja sen turvallisuus
- käyttäytymis- ja vuorovaikutustaidot
- itsearviointi

2. Laatukorttien kuvaukset

2.1 Johtaminen

Johdon ja opetustoimen keskeisenä tehtävänä on arvopohjan ja koulun perustehtävän toteutuminen ja edistäminen. Johtamisen tavoitteena on hyvien ja tasapuolisten edellytysten luominen opettamiselle ja oppimiselle. Lisäksi johtamisen tavoitteena on yhteisten tavoitteiden selkeyttäminen ja yhteisen kehityssuunnan toteuttaminen. (Perusopetuksen laatukriteerit 2012, 30.)

Perusopetuksen suunnitelmat kytkeytyvät kunnan suunnitelmiin ja strategioihin, joiden toteuttamisesta ja laadusta vastaa kunnan ja opetustoimen johto. Johtaminen mahdollistaa koulun strategiaan merkittyjen arvojen toteutumisen. Paikallisesti toteutettu työ noudattaa kansallisia linjauksia ja voi osaltaan vaikuttaa niiden rakentamiseen. (Perusopetuksen laatukriteerit 2012, 30.)

2.2 Henkilöstö

Henkilöstön muodostavat pätevät perusopetuksen rehtori / opinto-ohjaaja, opettajat, esikoulun opettaja, koulupsykologi ja koulukuraattori, koulunkäynninohjaajat sekä muut opetuksen tukipalveluissa ja oppilashuoltopalveluissa työskentelevät henkilöt, jotka kaikki toimivat laadukkaana opetuksen ja sen kehittämisen tärkeänä voimavarana. (Perusopetuksen laatukriteerit 2012, 32.)

Opetushenkilöstön ammattitaidon ylläpitämisen ja osaamisen kehittämisen lähtökohtana on henkilöstön oma halu kehittyä työssään. Vastuu näistä asioista on työnantajalla ja itse henkilöstöllä. Koulutuksiin osallistumiseen vaikuttaa erityisesti työnantajan tuki. Työaika- ja sijaisjärjestelyiden avulla pyritään mahdollistamaan henkilöstö- ja täydennyskoulutukseen osallistuminen. (Perusopetuksen laatukriteerit 2012, 32.)

2.3 Taloudelliset resurssit

Osaltaan koulutuksen toteuttamista ohjaavat koulutuksen rahoitusjärjestelmät. Koulutuksen kustannuksista vastaavat valtio sekä kunnat ja kaupungit. Kunnille myönnetään valtionosuutta perusopetuksen käyttökustannuksiin. (Perusopetuksen laatukriteerit 2012, 34.)

Lukuvuosittain laadittavassa vuosisuunnitelmassa määritellään opetuksen yleinen järjestäminen. Opetuksen järjestäjän velvollisuutena on huolehtia opetusta koskevan lainsäädännön ohjaamien tavoitteiden ja oppilaiden subjektiivisten oikeuksien toteutumisesta. Taloudellisista syistä lainmukaisia velvollisuuksia ei voi laiminlyödä. (Perusopetuksen laatukriteerit 2012, 34.)

Opetuksen järjestäjän vastuulla on, että kouluressurssit on kohdennettu koulutukselle asetettujen tavoitteiden mukaisesti. (Perusopetuksen laatukriteerit 2012, 34.)

Koululta edellytetään itseohjautuvuutta ja oman toiminnan tuloksellisuuden ja tehokkuuden arviointia. Sivistysjohtaja ja rehtori vastaavat osaltaan koulun taloudesta. (Perusopetuksen laatukriteerit 2012, 34.)

2.4 Arviointi ja vuosikello

Arviointi on perusopetuksen tuloksellisuuden arviointia ja siinä otetaan huomioon toiminnan vaikuttavuus, taloudellisuus ja tehokkuus. Arvioinnin avulla pyritään selvittämään, miten opetussuunnitelma ja opetuksen tavoitteet toteutuvat sekä miten tuloksellista koulutus on. Opetuksen järjestäjä kehittää systemaattisesti toimintaansa arviointitulosten ja saadun palautteen pohjalta. Arvioinnin on oltava suunnitelmallista, säännöllistä, monipuolista sekä vertailukelpoista. Paikallisesta arviointitoiminnasta ja sen kehittämisestä vastaavat opetuksen järjestäjät ja koulut. Opetuksen järjestäjällä sekä kouluilla on omat arviointisuunnitelmat, jotka selkeyttävät arviointitoiminnan koordinoitua. (Perusopetuksen laatukriteerit 2012, 36.)

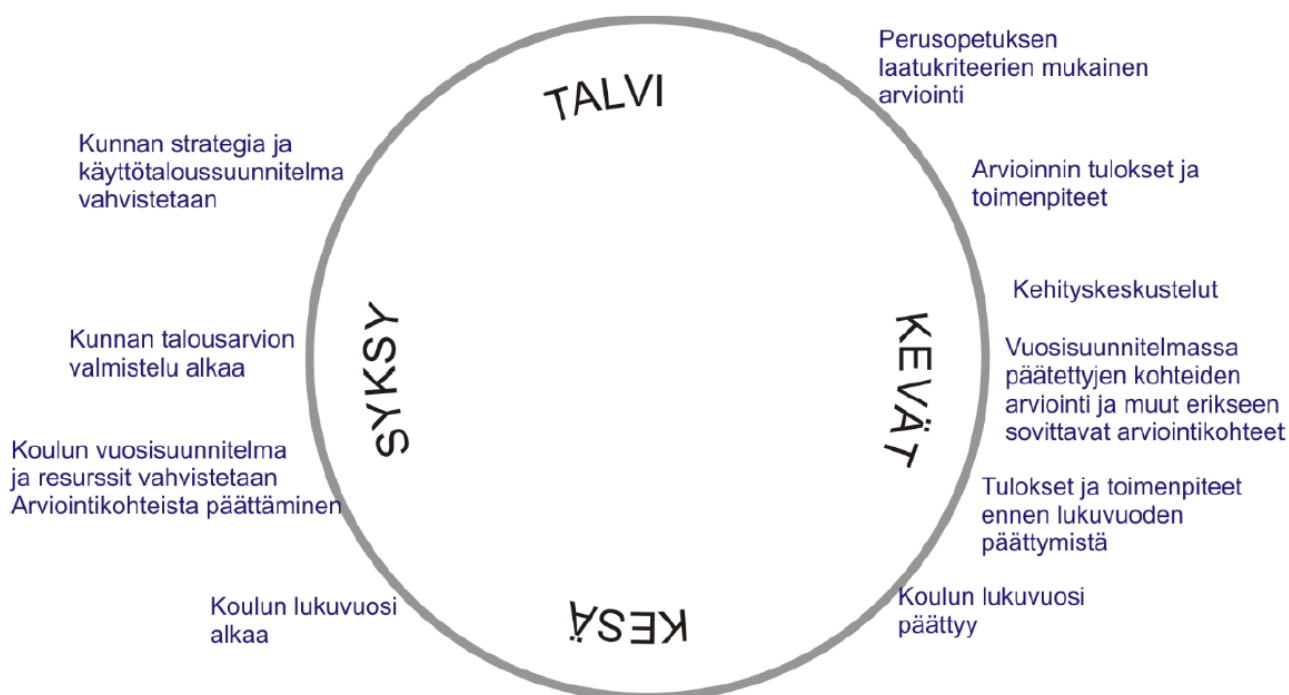
Oppilaiden tulee tietää, millä perusteella heidän suorituksiaan arvioidaan. Arvioinnin kokonaisuus muodostuu välittömistä oppituntipalautteista, muusta oppilaan ja huoltajan saamasta suullisesta ja kirjallisesta palautteesta, arviointikeskusteluista sekä todistuksista. Oppilaan tulee voida osoittaa edistymistään ja osaamistaan eri tavoin. Tämän vuoksi arvioinnissa tulee käyttää monipuolisia menetelmiä, joiden tulee olla linjassa asetettujen tavoitteiden kanssa. (Perusopetuksen laatukriteerit 2012, 37.)

Arvioinnin tavoitteena on hankkia tietoa koulutuksen kehittämisen pohjaksi, oppilaiden oppimisen edellytysten parantamiseksi sekä opetustoimen henkilöstön työn ja koulujen kehittämisen tueksi. Arviointijärjestelmään kuuluvat kansallisen oppimistulosten seuranta-arvioinnit, muut ulkopuoliset arvioinnit, opetuksen järjestäjän ja koulujen itsearviointit sekä arvioinnin eettiset periaatteet. Itsearviointi muodostaa arviointijärjestelmän perustan. Muut arviointijärjestelmät tukevat itsearviointia. Opetuksen

järjestäjä arvioi antamaansa koulutusta ja sen vaikuttavuutta sekä osallistuu ulkopuolisen toimintansa arviointiin. Koulutusta kehitetään systemaattisesti arviointitulosten ja saadun palautteen perusteella. (Perusopetuksen laatukriteerit 2012, 36-37.)

Arviointisuunnitelma perustuu kunnan sivistyspoliittiseen kehitysohjelmaan, toiminta- ja taloussuunnitelmaan sekä muihin mahdollisiin asiakirjoihin. Oppilaille on kerrottava arvioinnin kriteereistä. Oppilaan arvioinnin tavoitteena on tukea oppimistavoitteiden toteutumista. Kyselystä saatujen tulosten perusteella tehdään yhteenveto ja tuloksista tiedotetaan opetustoimen henkilöstölle ja koulutuksen järjestäjälle. Arviointi tapahtuu mahdollisimman pian kyselyn jälkeen. (Perusopetuksen laatukriteerit 2012, 36-37.) Kyselyn tuloksista tiedotetaan huoltajille vanhempainillassa keskustelun pohjaksi.

Kivijärven kunnan laadunseurantamalli perustuu Opetushallituksen asettamiin säädöksiin (kuva 1, sivulla 4).

Kuva 1. Tainionmäen koulun vuosikello

2.5 Opetussuunnitelma

Paikallinen opetussuunnitelma rakentuu perusopetuksen tavoitteet ja tuntijaon määrittävälle valtioneuvoston asetukselle sekä perusopetuksen opetussuunnitelman valtakunnallisille perusteille. Opetussuunnitelma muodostuu opetuksen järjestäjän päätöksen mukaisesti kaikkia peruskouluja koskevista yhteisistä linjauksista sekä koulukohtaisista opetussuunnitelmista. (Perusopetuksen laatukriteerit 2012, 39.)

Opetuksen järjestäjä vastaa paikallisen opetussuunnitelman laadinnasta ja kehittämisestä. Opetussuunnitelmatyöllä turvataan jokaisen oppilaan mahdollisuus laadukkaaseen opetukseen. On tärkeää, että koulun johdon, henkilöstön, oppilaiden ja heidän huoltajiensa sekä sidosryhmien osallistuminen prosessissa turvataan. Suunnitelmallinen yhteistyö kunnan sisällä ja lähikuntien kanssa parantaa edellytyksiä vastata opetussuunnitelman haasteisiin. Eri luokka-asteiden opetushenkilöstön tulisi

sopia kasvatus- ja opetustyön välittömistä yhteisistä toimintalinjoista. (Perusopetuksen laatukriteerit 2012, 39.)

Opetussuunnitelma on koulun vuosisuunnitelman, itsearvioinnin ja kehittämisen perusta.

Opetussuunnitelma on strateginen pedagoginen asiakirja, jonka kautta koulun toiminta liittyy opetuksen järjestäjän muuhun toimintaan ja kehittämiseen. Opetussuunnitelmaa uudistetaan tarvittaessa opetuksen järjestäjän ja koulun tarpeiden mukaan, ja sen toimivuus ja toteutuminen ovat jatkuvan arvioinnin kohde. (Perusopetuksen laatukriteerit 2012, 40.)

2.6 Opetus ja opetusjärjestelyt

Perusopetuksella on sekä kasvatus- että opetustehtävä. Opetus ja koulun muu toiminta järjestetään kunkin oppilaan kehitysvaihe ja edellytykset huomioon ottaen. Opetuksen ja koulun muun toiminnan tulee edistää jokaisen oppilaan tervettä kasvua ja kehitystä sekä luoda edellytykset hyvään oppimiseen ja hyvinvointiin. Oppilaan arviointi ja erilaisten tukimuotojen tarkoituksenmukainen käyttö ovat osa hyvää oppimisympäristökokonaisuutta. Koulutyössä tulee ottaa huomioon varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen antamat valmiudet. Oppilaan opiskelutaitojen ja oman toiminnan ohjausta vahvistetaan koko peruskoulun ajan oppilaiden kehitystä vastaavalla tavalla. Opetus suunnitellaan oppilaiden yksilöllisistä oppimis- ja kehitystarpeista lähtien. (Perusopetuksen laatukriteerit 2012, 42.)

Oppilailla tulisi olla mahdollisuus osallistumiseen ja vastuunottoon itsestään, opinnoistaan, muista ihmisistä ja yhteisestä oppimisympäristöstä. Opettajalla tulee olla mahdollisuus seurata ja tukea oppilaan oppimista ja muuta kehitystä yhteistyössä kotien kanssa, edistää ja hyödyntää oppilaiden välistä yhteistyötä sekä käyttää monipuolisia menetelmiä. (Perusopetuksen laatukriteerit 2012, 43.)

2.7 Oppimisen, kasvun ja hyvinvoinnin tuki

Laadukas perusopetus sekä oppimisen ja kasvun tuki ehkäisevät erityisen tuen tarpeen syntymistä. Painopistettä tulisi nykyisin siirtää varhaiseen tukeen ja ennalta ehkäisevään toimintaan ja vahvistaa samalla oppilaalle annettavan tuen suunnitelmallisuutta.

Oppimisen ja kasvun tukeen liittyy oleellisesti moniammatillinen yhteistyö. Annettavan tuen muoto määräytyy oppilaan yksilöllisten tarpeiden mukaan. Yleisen tuen eri muodot ehkäisevät ja poistavat oppimisen esteitä sekä vähentävät oppilaan tehostetun ja erityisen tuen tarvetta. Kolmiportaisen tuen muodot ovat: yleinen tuki, tehostettu tuki ja erityinen tuki. Oppilaan tuen muotoja ovat esim. eriyttäminen, tukiopeus, samanaikaisopetuksen eri muodot, osa-aikainen erityisopetus ja oppilashuollon moniammatilliset tukimuodot. Tehostetun tuen muodot tulisi ottaa kouluissa käyttöön mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Yhteistyöhön tarvitaan myös koulun oppilashuollon lisäksi terveydenhuollon ja sosiaalitoimen henkilöstöä. (Perusopetuksen laatukriteerit 2012, 45.)

Oppilaanohjauksella pyritään tukemaan oppilaan kasvua ja kehitystä sekä edistämään oppilaan opiskeluvalmiuksien kehittymistä ja opintojen kulkua. Oppilaanohjauksen keskeiset tehtäväalueet ovat koulun sisällä tehtävä ohjaustyö sekä toiminta eri yhteistyötahojen kanssa. Oppilaanohjauksessa tuetaan oppilaita opiskelussa ja valinnoissa sekä ehkäistään ennalta opintoihin liittyvien ongelmien syntymistä. (Perusopetuksen laatukriteerit 2012, 45.)

2.8 Osallisuus ja vaikuttaminen

Oppilaiden osallisuus ja vaikuttaminen itseään koskeviin asioihin edistävät heidän kasvamistaan aktiivisiksi kansalaisiksi sekä antavat valmiuksia toimia yhteiskunnassa. Luomalla oppilaille mahdollisuuksia osallistua

heitä itseään koskevien asioiden käsittelyyn opetuksen järjestäjä ja koulut kehittävät osallisuutta ja vaikuttamista tukevaa toimintakulttuuria. (Perusopetuksen laatukriteerit 2012, 48.)

Oppilaiden osallisuutta ja vaikuttamista edistävät mm. riittävän pienet opetusryhmät, vuorovaikutteiset opetusmenetelmät, harjoittelujaksot, oppilaskuntatoiminta, kerhot ja muu ohjattu toiminta. Oppilaiden keskinäinen vuorovaikutus paranee toimivissa oppimisympäristöissä, jotka vahvistavat oppilaiden sitoutumista ryhmään ja ryhmässä toimimisen taitoja. Koska oppilaskuntatoiminta edistää keskeisesti oppilaiden osallisuutta, kunnassa huolehditaan ohjaukseen tarvittavista resursseista. (Perusopetuksen laatukriteerit 2012, 48.)

Kivijärven kunnan perusopetus on mukana KiVa Koulu -hankkeessa, joka edistää systemaattisella toiminnallaan yhteisöllisyyden kehittymistä. Samoin sillä on vaikutusta osallisuuden lisäämiseen, koska sen periaatteiden mukaan jokainen koululla toimiva on velvollinen huolehtimaan kiusaamisen ehkäisemisestä ja siihen puuttumisesta. Alakouluilla isompien ja pienempien oppilaiden välillä on kummitoimintaa, joka lisää osallisuutta, oppilaiden hyvinvointia sekä yhteenkuuluvuuden tunnetta.

Koululla toimii aktiivisesti oppilaskunta. Oppilaskunta edustaa oppilaita ja järjestää koulun yhteistä toimintaa. Lisäksi aktiivinen toiminta edistää nuorten osallisuutta ja yhteisöllisyyttä.

2.9 Kodin ja koulun yhteistyö

Kodin ja koulun välisen yhteistyön merkitys korostuu kaikissa oppimisen tukeen ja kasvuun liittyvissä asioissa. Yhteistyöhön huoltajien kanssa on varattava riittävästi aikaa ja siihen osallistuu tarvittaessa oppilashuoltoryhmä tai sen yksittäisiä jäseniä. Oppilaan oppimisen ja kasvun tukea ohjaavat luottamuksellisuus sekä tietosuoja ja salassapitoa koskevat säädökset. Yksittäistä oppilasta koskevat luottamukselliset tiedot kirjataan järjestelmällisesti säädösten mukaisesti. (Perusopetuksen laatukriteerit 2012, 46.)

Toimiva ja lähtökohdiltaan myönteinen kodin ja koulun yhteistyö on keskeinen lasten ja nuorten kasvun, kehityksen ja oppimisen tuki. Kodin ja koulun yhteistyön lähtökohtana on keskinäinen arvostus. Yhteistyötä tehdään sekä yhteisö- että yksilötasolla. Yhteisötasolla huoltajat ovat mukana kehittämässä koulun toimintaa ja tukemassa kouluyhteisön ja luokan hyvinvointia, turvallisuutta ja yhteisöllisyyttä. Koulu tarjoaa huoltajille mahdollisuuden keskinäiseen vuorovaikutukseen ja sitä kautta vertaistukeen. (Perusopetuksen laatukriteerit 2012, 50.)

Koulussa voidaan tehdä erillinen kodin ja koulun yhteistyön suunnitelma, johon kirjataan vuosiluokittain yhteistyön keskeiset sisällöt ja teemat. Kodin ja koulun yhteistyön tulee olla riittävää ja monipuolista suhteessa oppilaiden yksilöllisiin tarpeisiin. Koulun tasolla rehtori vaikuttaa merkittävästi siihen, miten laajaa ja minkä muotoista kodin ja koulun yhteistyö on. Koulun henkilökunta tarvitsee riittävästi tietoa, taitoa, tahtoa sekä tukea ja ohjausta yhteistyön toteuttamiseen. Kodin ja koulun yhteistyö on otettava huomioon opettajan työajassa. (Perusopetuksen laatukriteerit 2012, 50.)

2.10 Oppimisympäristö ja sen turvallisuus

Lapsella ja nuorella on oikeus turvalliseen kasvu- ja opiskeluympäristöön. Oppilaan kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin edistämiseksi on tärkeää, että hän tuntee kuuluvansa koulun ja luokan sosiaaliseen yhteisöön, kokee koulussa turvallisuutta ja luottamusta sekä saa myönteistä palautetta sekä opettajilta että vertaisryhmältä. Hyvinvointia ja turvallisuutta kehitetään myös kodin ja koulun, useiden eri ammattiryhmien ja eri hallinnonalojen välisenä yhteistyönä. (Perusopetuksen laatukriteerit 2012, 54.)

Hyvä ilmapiiri edistää niin oppilaan kuin koko yhteisön oppimista ja työskentelyä. Koulussa ehkäistään ongelmia jo ennalta ja toimitaan varhaisen puuttumisen periaatteiden mukaisesti. Kiusaamista ehkäistään suunnitelmallisesti. (Perusopetuksen laatukriteerit 2012, 54.)

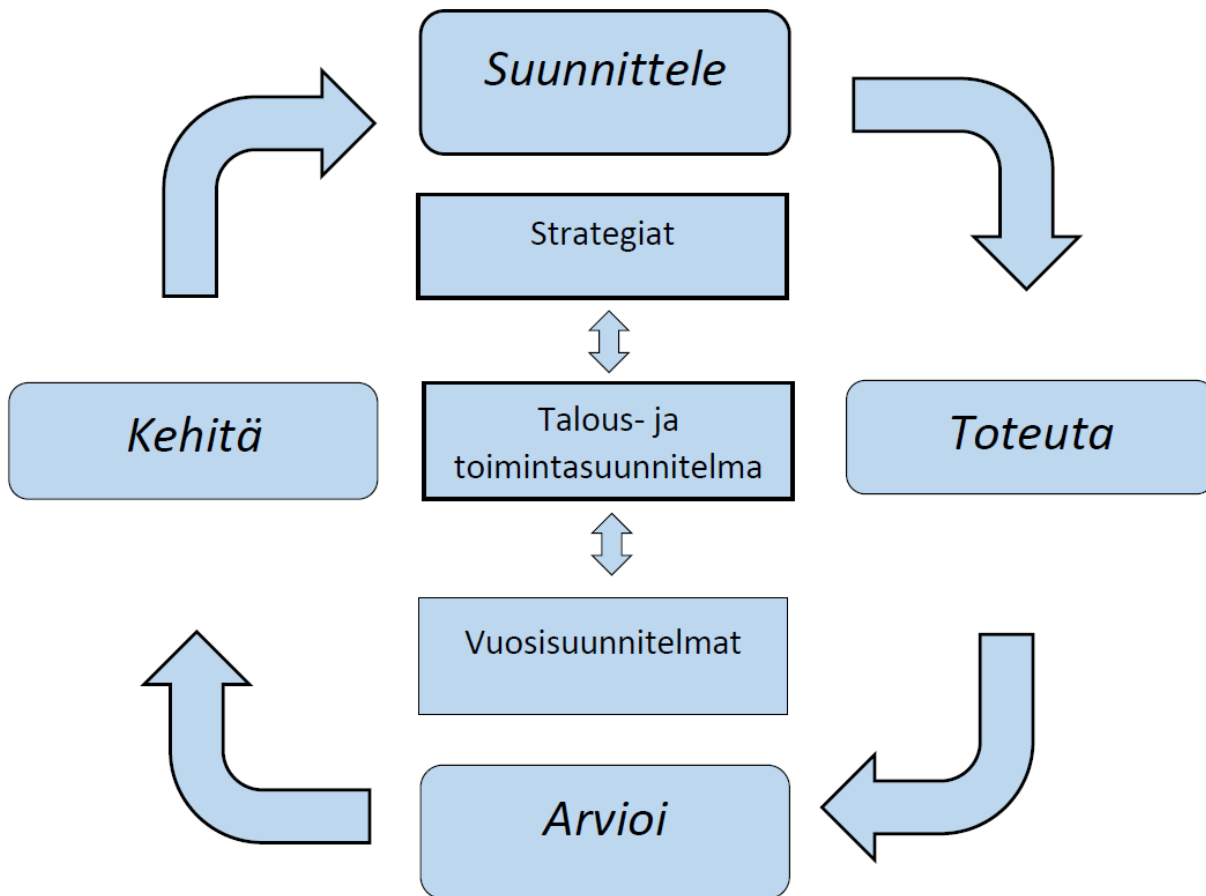
Toimivan kouluympäristön suunnittelu edistää oppimista, hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta. Fyysiseen toimintaympäristöön kuuluvat koulun tilat, opetusvälineet ja oppimateriaalit sekä rakennettu lähiympäristö ja ympäröivä luonto. Kouluympäristöön luetaan myös koulumatkat. Koulun tilojen käyttö suunnitellaan niin, että se on ergonomista sekä tukee oppilaiden ikäkauden ja edellytysten mukaista kasvua ja oppimista. Koulurakennuksen suunnittelussa tulee ottaa huomioon tilojen viihtyvyys, järjestys ja esteettisyys. Toimiva fyysinen työskentely-ympäristö vähentää tapaturmia ja onnettomuuksia. (Perusopetuksen laatukriteerit 2012, 54.)

Koulu yhteisössä hyvinvoinnin edistäminen ja turvallisuuden varmistaminen edellyttävät ennakoivaa suunnittelua ja säännöllistä harjoittelua kriisitilanteiden varalta. Turvallisuutta käsittelevät toimintamallit laaditaan yhteistyössä oppilaiden ja heidän huoltajiensa kanssa. Niiden tulee olla kaikkien koulu yhteisössä työskentelevien, oppilaiden ja huoltajien tiedossa. (Perusopetuksen laatukriteerit 2012, 55.)

2.11 Käyttäytymis- ja vuorovaikutustaidot

Oppilaiden keskinäinen vuorovaikutus on tärkeää monien tavoitteiden kannalta (Perusopetuksen laatukriteerit 2012, 42). Keskeinen oppimiseen kuuluva tekijä on sosiaalinen vuorovaikutus, joka toteutuu sekä koulun toimintakulttuurissa että yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Koulun avoin ja vuorovaikutteinen toimintakulttuuri tukee oppilaiden osallisuutta ja yhteistoiminnallista oppimista samalla tavalla kuin tietoisuutta yhteiskunnan arvoista ja toimintatavoista. Oppilaiden keskinäinen vuorovaikutus paranee toimivissa oppimisympäristöissä. Näin tuetaan oppilaiden välisen vuorovaikutuksen ja arviointikyvyn kehittymistä. (Perusopetuksen laatukriteerit 2012, 48.)

Kuva 2. Opetuksen laadun jatkuva kehittäminen

3. Laatukortit

3.1 Johtaminen

<ul style="list-style-type: none"> • Opetuksen järjestäjä luo edellytykset opettamiselle ja oppimiselle yhteistyössä opettajien, oppilaiden ja huoltajien kanssa. • Koulun käytänteet tukevat vuorovaikutusta, yhteistyötä, oma-aloitteisuutta ja oman työn kehittämistä 	<ul style="list-style-type: none"> • Miten johtaminen tukee opetustyötä? • Miten koulun arvot ja toiminta-ajatus näkyvät arjessa? • Miten vuorovaikutteisuus ja osallistuminen on huomioitu johtamisessa? • Miten koulun taholta kannustetaan opettajia oman työn kehittämiseen?
--	--

3.2 Henkilöstö

<ul style="list-style-type: none"> • Koulun henkilökunnan rakenne, määrä ja osaaminen vastaavat toiminnan tarpeita. • Koulun henkilökunnalle järjestetään perehdyttämiskoulutusta ja mahdollistetaan oman ammattitaidon ylläpitäminen ja kehittäminen. • Kouluterveydenhuolto ja sosiaalitoimen riittävät palvelut tukevat opetustoimen henkilöstön työtä. Eri ammattiryhmien välillä yhteistyö on sujuvaa. • Koulun henkilökunnan työhyvinvointia kehitetään.	<ul style="list-style-type: none"> • Miten henkilökunnan osaaminen ja kehittämistarpeet huomioidaan? • Miten uudet opettajat perehdytetään? • Miten henkilökuntaa kehitetään? • Miten henkilökunnan täydennyskoulutus on järjestetty? • Miten työhyvinvointia edistetään koulussa? • Miten hoidetaan sijaisuusjärjestelyt? • Miten riittävästi kouluterveydenhuolto ja sosiaalitoimen palvelut tukevat koulun henkilökuntaa?
---	---

3.3 Taloudelliset resurssit

<ul style="list-style-type: none"> • Taloudelliset resurssit takaavat opetuksen ja ohjauksen jokaiselle oppilaalle. • Mahdollisimman hyvien edellytysten luominen opetus- ja kasvatustyölle on lähtökohtana toiminnan ja talouden suunnittelussa.	<ul style="list-style-type: none"> • Miten koulun resurssien riittävyys selvitetään? • Miten resursseissa huomioidaan opetusryhmien koko, opetustuntimäärät, tuen tarpeessa olevien oppilaiden määrä. • Miten huolehditaan oppilaiden oppilashuollosta ja turvallisuudesta?
--	--

3.4 Arviointi

<ul style="list-style-type: none"> • Arviointijärjestelmä on systemaattinen ja sen avulla kehitetään toimintaa ja suunnitellaan taloutta. • Arviointiosaamista kehitetään suunnitelmallisesti.	<ul style="list-style-type: none"> • Onko kehittämiseen käytettävä koulun arviointijärjestelmä systemaattinen? • Miten saatua arviointitietoa hyödynnetään opetuksen kehittämisessä ja toiminnan suunnittelussa? • Miten arviointitieto saatetaan sitä tarvitsevien tietoon? • Miten oppilaat ja heidän huoltajat sekä oppilashuoltohenkilöstö osallistuvat arviointi- ja kehittämistoimintaan?
---	--

3.5 Opetussuunnitelma

<ul style="list-style-type: none"> • Opetushenkilöstö omalta osaltaan laatii opetussuunnitelmaa ja osallistuu sen toimivuuden arviointiin ja kehittämiseen. • Opetushenkilöstön opetussuunnitelman laatimistyötä tuetaan eri tavoin. • Oppilaat saavat tietoa opetussuunnitelmasta ja sen opetustarjonnasta. • Opetussuunnitelma on itsearvioinnin ja työn kehittämisen perustana.	<ul style="list-style-type: none"> • Kuinka koulun opetussuunnitelmatyö on toteutettu? • Miten opetushenkilöstö saa ammatillista ja taloudellista tukea opetussuunnitelman teossa? • Miten vuosittaisessa opetuksessa huolehditaan paikallisen ja koulukohtaisen opetussuunnitelman toteutumisesta ja miten sitä arvioidaan? • Miten valintoihin liittyvästä tiedottamisesta ja ohjauksesta huolehditaan? • Miten eri nivelvaiheet huomioidaan koulun opetuksessa?
---	---

3.6 Opetus ja opetusjärjestelyt

<ul style="list-style-type: none"> • Koulussa käytetään monipuolisia opetusmenetelmiä ja työtapoja, joissa huomioidaan oppilaiden yksilöllinen tuen tarve. • Koulun resurssit mahdollistavat monipuolisen opetuksen. • Opetussuunnitelma on pohjana opetustoiminnan toteuttamisessa, arvioinnissa ja kehittämisessä.	<ul style="list-style-type: none"> • Miten opetuksessa huomioidaan oppilaiden yksilölliset tarpeet ja edellytykset? • Miten opetusryhmien koko vaikuttaa oppilaiden opetukseen, ohjaukseen ja yksilölliseen tukeen. • Miten koulun tilat ja annetut resurssit tukevat opetussuunnitelman toteutumista? • Miten arviointi tukee kasvatuksen ja opetuksen tavoitteiden saavuttamista ja oppilaiden tasa-arvoista kohtelua?
---	---

3.7 Oppimisen, kasvun ja hyvinvoinnin tuki

<ul style="list-style-type: none"> • Opettajilla on riittävästi tiedollisia ja taidollisia valmiuksia opettaa tuen tarpeessa olevia oppilaita. • Opetuksessa kehitetään ja hyödynnetään joustavia opetusmuotoja, jotka mahdollistavat tukea tarvitsevien oppilaiden kohtaamisen. • Koulussa on selkeät varhaisen puuttumisen toimintatavat. • Koulussa käytetään yhteisesti sovittuja toimintatapoja eri nivelvaiheissa.	<ul style="list-style-type: none"> • Miten oppilaiden tarvitsema yleinen, tehostettu ja erityinen tuki on järjestetty? • Miten oppilaiden riittävä ohjaus ja tuki on varmistettu? • Miten varhainen puuttuminen toteutuu? • Miten eri nivelvaiheet huomioidaan koulun opetuksessa? • Miten varmistetaan oppilaiden siirtyminen toiselle asteelle? • Miten varmistetaan opettajien riittävä moniammatillinen tuki?
---	--

3.8 Osallisuus ja vaikuttaminen

<ul style="list-style-type: none"> • Toimintakulttuuri on avointa, vuorovaikutteista sekä osallistumista arvostavaa. • Oppilaiden osallisuudesta huolehditaan opetuksessa ja muussa koulun toiminnassa oppilaiden ikä huomioiden.	<ul style="list-style-type: none"> • Miten koulussa edistetään oppilaiden ja huoltajien sekä koulun henkilökunnan osallisuutta ja vaikuttamista? • Miten oppilaat voivat vaikuttaa oppimisympäristön suunnitteluun? • Miten oppilaat voivat osallistua koulukiusaamisen ehkäisemiseen? • Miten oppilaiden ja henkilökunnan avointa vuorovaikutusta kehitetään? • Minkälaiset ovat oppilaskunnan resurssit? • Lisääkö oppilaskunnan toiminta oppilaiden osallisuutta ja onko se suunnitelmallista ja tavoitteellista?
--	---

3.9 Kodin ja koulun yhteistyö

<ul style="list-style-type: none"> • Oppilaat ja huoltajat suunnittelevat kodin ja koulun yhteistyötä yhdessä koulun henkilökunnan kanssa. • Kodin ja koulun yhteistyö on positiivista ja keskustelevaa. • Kodin ja koulun yhteistyö huomioidaan henkilökunnan työtehtävissä ja siihen on varattu riittävät resurssit.	<ul style="list-style-type: none"> • Miten suunnitellaan, toteutetaan, kehitetään ja arvioidaan kodin ja koulun yhteistyötä? • Onko kodin ja koulun yhteistyö myönteistä ja keskustelevaa. • Miten kodin ja koulun yhteistyö auttaa oppilaiden kasvua ja oppimista? • Miten huoltajat osallistuvat kodin ja koulun yhteistyön kehittämiseen? • Minkälaiset ovat kodin ja koulun yhteistyöhön varatut resurssit? • Miten huoltajille suunnatussa viestinnässä hyödynnetään tietotekniikkaa?
---	---

3.10 Oppimisympäristö ja sen turvallisuus

<ul style="list-style-type: none"> • Työ- ja oppimisympäristö on terveellinen, turvallinen ja viihtymistä edistävä. • Koulun tilat ja välineet ovat hyvät ja helposti muunneltavissa. • It-teknologiset ratkaisut ovat suunnitelmallisia ja tarkoituksenmukaisia. • Henkilökunta ja oppilaat edistävät koulun tilojen kunnossa pysymistä. • Koulun turvallisuussuunnitelmat ovat ajan tasalla ja ne ovat kaikkien tiedossa ja niitä harjoitellaan säännöllisesti. • Koulun järjestyssäännöt on laadittu yhteistyössä ja niiden toimivuutta arvioidaan säännöllisesti.	<ul style="list-style-type: none"> • Onko työ- ja oppimisympäristö terveellinen, turvallinen ja viihtymistä edistävä? • Miten koulun tilojen ja välineiden kunnosta ja muunneltavuudesta huolehditaan? • Miten suunnitelmallisia ja tarkoituksenmukaisia koulun it-teknologiset ratkaisut ovat. • Ovatko koulun turvallisuussuunnitelmat ajan tasalla ja ovatko ne kaikkien tiedossa ja harjoitellaanko niitä säännöllisesti? • Miten koulun järjestyssäännöt toimivat?
--	--

3.11 Käyttäytymis- ja vuorovaikutustaidot

<ul style="list-style-type: none"> • Käytöksen arviointikriteerien noudattaminen takaa oppilaiden yhdenvertaisen kohtelun. • Opetusjärjestelyt mahdollistavat yhteistyö- ja ryhmätyötaitojen kehittämisen. • Rangaistustoimenpiteet ovat oikeudenmukaiset. • Kiusaamiseen puututaan tehokkaasti.	<ul style="list-style-type: none"> • Miten oppilaiden yhdenvertainen käyttäytymisen arviointi taataan? • Miten monipuolisia opetusjärjestelyjä hyödynnetään opetuksessa? • Miten rangaistustoimenpiteet toimivat käytännössä ja miten yhteinen linja niiden käytössä taataan? • Miten kiusaamistapauksissa toimitaan?
---	--

4. Aikataulu

Arviointikyselyjen aihealueet	13-14, 19-20, jne.	14-15, 20-21, jne.	15-16, 21-22, jne.	16-17, 22-23, jne.	17-18, 23-24, jne.	18-19, 24-25, jne.
1. Johtaminen kysely 3 v. välein opettajille ja ohjaajille			kevät			kevät
2. Henkilöstö kysely 3 v. välein opettajille ja ohjaajille, kehityskeskustelut ja poissaolot vuosittain			kevät			kevät
3. Taloudelliset resurssit kyselyt vuosittain opettajille	kevät	kevät	kevät	kevät	kevät	kevät
4. Arviointi vuosittainen seuranta, koulun ja opetustoimen tasolla	kevät	kevät	kevät	kevät	kevät	kevät
5. Opetussuunnitelman toteuttaminen kysely 3 v. välein opettajille	kevät			kevät		
6. Opetus ja opetusjärjestelyt kysely 3 v. välein 2 lk., 5 lk., 7 lk., opettajille		kevät			kevät	
7. Oppimisen, kasvun ja hyvinvoinnin tuki vuosittain koulun tasolla, kysely 3 v. välein opettajille ja ohjaajille	kevät			kevät		
8. Osallisuus ja vaikuttaminen kysely 3 v. välein 3-9 lk, huoltajille 2-9 lk, opettajille ja ohjaajille			kevät			kevät
9. Kodin ja koulun yhteistyö, koulutyytyväisyyskysely kysely 3 v. välein 3-9 lk, huoltajille 2-9 lk, opettajille ja ohjaajille	kevät			kevät		
10. Oppimisympäristö ja sen turvallisuus kysely 3 v. välein 2 lk., 5 lk., 7 lk., opettajille ja ohjaajille	kevät			kevät		
11. Käyttäytymis- ja vuorovaikutustaidot kysely 3 v. välein 2 lk., 5 lk., 7 lk., opettajille ja ohjaajille	kevät			kevät		
12. Itsearviointi KEKE vuosittain ja muutoin jatkuvaa	jatkuvaa + KEKE	jatkuvaa + KEKE	jatkuvaa + KEKE	jatkuvaa + KEKE	jatkuvaa + KEKE	jatkuvaa + KEKE
13. Aamu- ja iltapäivätoiminta						

5. Lähteet

Perusopetuksen laatukriteerit, Opetusministeriön julkaisuja 2012:29

Perusopetuslaki 21.8.1998/62

6. Liitteet

Liitteet ovat eri julkaisussa.

Liite 1. Tainionmaan koulun laatukäsikirja osa 2: laatukyselyiden kysymykset.